

2020-10-14
A2020/00220, A2020/02108

Arbetsmarknadsdepartementet

Arbetsförmedlingen
113 99 Stockholm

Uppdrag att införa ett intensivår

Regeringens beslut

Regeringen uppdrar åt Arbetsförmedlingen att införa ett intensivår inom etableringsprogrammet, som regleras i förordningen (2017:820) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare. Från och med den 15 april 2021 ska nyanlända kvinnor och män kunna ges möjlighet att delta i ett intensivår.

Arbetsförmedlingen ska samverka med kommunerna och Delegationen för unga och nyanlända till arbete (Dua), samt föra en nära dialog med andra relevanta aktörer såsom Sveriges Kommuner och Regioner (SKR), Statens skolverk, Folkbildningsrådet och arbetsmarknadens parter.

Arbetsförmedlingen ska löpande informera Regeringskansliet (Arbetsmarknadsdepartementet) under arbetets gång.

Arbetsförmedlingen ska senast den 14 januari 2022 redovisa hur myndigheten har infört intensivåret och hur myndigheten har arbetat med intensivåret efter införandet, inklusive hur tilldelade medel har använts. I redovisningen ska könsfördelning framgå samt hur Arbetsförmedlingen säkerställt att ett jämställdhetsperspektiv genomsyrar intensivåret. Arbetsförmedlingen ska använda sina erfarenheter av arbetet med intensivåret i sin övriga verksamhet, särskilt i arbetet med deltagare i jobb- och utvecklingsgarantin. Arbetsförmedlingen ska redovisa vilka erfarenheter från intensivåret som kommit till användning i jobb- och utvecklingsgarantin.

Närmare om uppdraget

Intensivåret ska förstärka möjligheterna för nyanlända att påskynda sitt inträde på arbetsmarknaden. Avsikten är att deltagarna ska komma i arbete inom ett år efter påbörjat intensivår. Intentionen är att deltagarna ska få ett arbete inom det yrke eller bransch som insatserna individen erbjuds är kopplade till. Ett jämställdhetsperspektiv ska genomsyra intensivåret, vilket bl.a. innebär att Arbetsförmedlingen ska verka för ett högt deltagande bland såväl kvinnor som män och att kvinnor och män ska komma i arbete i lika stor utsträckning, exempelvis genom motiverande samtal. Urvalet av deltagare till intensivåret ska göras utifrån samtliga deltagare i etableringsprogrammet med målsättningen att identifiera så många deltagare som möjligt. Deltagare ska identifieras utifrån vilka som på grundval av egen motivation, förutsättningar att delta på heltid och förutsättningar att slutföra intensivåret bedöms lämpliga att delta i intensivåret.

Arbetsförmedlingen kan bedöma att en nyanländ som har anvisats till etableringsprogrammet efter en arbetsmarknadspolitisk bedömning enligt 9 § förordningen (2000:628) om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten, ska omfattas av ett intensivår. En nyanländ ska delta i kartläggning och medverka till upprättandet av en individuell handlingsplan. En inledande kartläggning är viktig för att hitta rätt deltagare till intensivåret. Även vägledning, motiverande insatser och andra förberedande insatser kan behövas i detta syfte. Arbetsförmedlingen ska löpande identifiera möjliga deltagare till intensivåret samt arbetsgivare med rekryteringsbehov.

Deltagande i intensivåret ska ske på heltid, med möjlighet till vidare studier och deltagande i exempelvis mentorskapsprogram och insatser som främjar lärande i svenska språket på fritiden. Insatserna inom ramen för intensivåret ska pågå som längst i ett år. Tidsramen kan dock utökas med upp till ca fyra månader i de fall det bedöms nödvändigt utifrån yrkesutbildningars längd.

Ett intensivår ska bestå av språkintensiva och arbetsplatsnära insatser. Insatserna ska kombineras så att de understödjer varandra. Syftet är att deltagaren stegvis ska närma sig ett arbete, företrädesvis ett bristyrke. Insatserna ska utformas utifrån arbetsgivares behov, individens förutsättningar och behov samt utbudet av insatser. Det är viktigt att insatserna genomförs parallellt eller efter varandra i ett högt tempo.

Praktik hos en arbetsgivare och språkinsatser är centrala delar av intensivåret. Praktik och språkinsatser i individens intensivår behöver förhålla sig till varandra och anpassas till varandra på ett så effektivt sätt som möjligt utifrån lokala möjligheter. En ny insats i form av intensiv praktik planeras, där ett anordningsbidrag kommer att utgå till arbetsgivaren och deltagaren ska få ett intyg av arbetsgivaren efter avslutad insats. Ett alternativ till praktik kan vara lärande i arbete, till exempel arbetsplatsförlagt lärande, inom ramen för en utbildning.

Arbetsförmedlingen ska i genomförandet av uppdraget föra en dialog med den kommunala vuxenutbildningen, folkhögskolor och övriga relevanta anordnare för att se över hur språkinsatser såsom svenska för invandrare (sfi), svenska som andraspråk (sva) eller yrkessvenska kan fungera tillsammans med andra insatser inom intensivåret. Språkinsatser kan kombineras med utbildningsinsatser inom den kommunala vuxenutbildningen eller folkhögskola, till exempel yrkesutbildning.

Vid sidan om de arbetsplatsnära och språkintensiva insatserna kan annan kort utbildning såsom arbetsmarknadsutbildning samt kompletterande utbildning ingå i intensivåret. Även matchningsinsatser ska kunna användas som en del av intensivåret. Deltagarnas kompetenser ska även i de fall det är möjligt kunna valideras inom utbildningsväsendet eller som branschvalidering. Andra insatser kan bland annat vara vägledning och samhällsorientering.

Arbetsförmedlingen har både det strategiska och operativa samordningsansvaret för intensivåret vid dess införande. I samband med att regeringen fattar beslut om huvudsakliga regelförändringar med anledning av Arbetsförmedlingens reformering avser regeringen att återkomma om hur intensivåret bör organiseras efter reformeringen. Samordning och planering av den enskildes intensivår ska ske tillsammans med individen och när det bedöms som relevant i nära dialog med kommunen och andra relevanta aktörer så som folkbildningen utifrån deras ansvarsområden. Den enskildes intensivår bör utgå från lokala och regionala arbetsgivares kompetensförsörjningsbehov och/eller riktas in mot yrken där det råder brist på arbetskraft. Erfarenheter från kombinationer av etableringsinsatser med goda resultat från den lokala nivån inklusive projekt finansierade genom den Europeiska socialfonden, arbetet med lokala jobbspår, snabbspår och kombinationer av utbildningsinsatser inom kommunal vuxenutbildning ska

tas tillvara. Arbetsförmedlingen har det övergripande ansvaret för individens intensivår. Individen kan dock, som en del av intensivåret, ta del av insatser som samordnas i samarbete med annan aktör, till exempel ska en individ kunna delta i ett lokalt jobbspår eller ett projekt som finansieras genom den Europeiska socialfonden. En individ ska även kunna delta i ett snabbspår som en del av intensivåret.

Höga krav på ett aktivt deltagande i planerade insatser ska ställas och Arbetsförmedlingen ska även informera deltagarna i intensivåret om vilket utbud av insatser som finns tillgängliga att delta i utöver insatser enligt handlingsplanen. Arbetsförmedlingen ska uppmuntra deltagaren att ta del av sådana insatser. Det kan till exempel vara aktiviteter som stärker språkinläring och som tillhandahålls av bland annat folkbildningen och övriga relevanta aktörer i civilsamhället.

Avsikten är även att deltagare i intensivåret ska kunna träffa en mentor som har yrkeserfarenhet från svensk arbetsmarknad och företrädesvis den bransch som deltagaren avser att arbeta inom. Arbetsförmedlingen ska vara pådrivande och uppmuntra framväxt av mentorskapsprogram och erfarenheter ska tas tillvara. Mentorskap kan till exempel organiseras genom mentorskapsprogram eller vara knutet till arbetsplatsen där deltagaren har praktik.

Det planeras även för att ett kunskapscertifikat ska tas fram efter genomfört intensivår för de som nått de högt satta målen för yrkeskunskap och språk.

Arbetsförmedlingen ska säkerställa att insatserna i sig och intensivåret som helhet är mätbara, så att de kan följas upp och utvärderas både av Arbetsförmedlingen själva och av någon annan aktör. Insatserna ska även kunna mätas utifrån könsuppdelad statistik.

Bakgrund

Kvinnor och män som får uppehållstillstånd ska snabbt ges möjlighet att komma in i vårt land, stå på egna ben och lära sig svenska. Arbete är en nyckel till att bli en del av det svenska samhället. Arbete innebär egen försörjning och en möjlighet för kvinnor och män att forma sina egna liv. Även om etableringen på arbetsmarknaden går snabbare för nyanlända i dag än för några år sedan, finns det betydande skillnader mellan kvinnor och män och mellan personer med olika utbildningsbakgrund.

I januari 2019 slöts en sakpolitisk överenskommelse mellan regeringspartierna, Centerpartiet och Liberalerna. En del av överenskommelsen är att en svensk nystart införs. Regeringen aviserade i Budgetpropositionen för 2020 att den avser införa ett intensivår inom ramen för etableringsprogrammet. Vidare aviserades att intensivåret bör bestå av en kedja av språkintensiva och yrkesnära insatser som ges parallellt eller efter varandra under en relativt kort sammanhängande period. Syftet är att deltagarna efter intensivåret ska vara matchningsbara mot arbetsmarknaden och komma i arbete inom ett år efter påbörjat intensivår. Ett jämställdhetsperspektiv ska genomsyra intensivåret.

I Arbetsförmedlingens regleringsbrev för 2020 framgår att myndigheten ska förbereda införandet av ett så kallat intensivår inför det att regeringen ger myndigheten ett närmare uppdrag om genomförandet. Arbetsförmedlingen ska utifrån ett jämställdhetsperspektiv utarbeta metoder för urval av deltagare, där individens egen motivation och förutsättningar att slutföra intensivåret är avgörande för vilka som bedöms lämpliga att delta i intensivåret. Myndigheten ska förbereda för uppföljning av deltagare. Arbetsförmedlingen ska löpande bistå Regeringskansliet med underlag som behövs i arbetet med intensivåret.

I Arbetsförmedlingens regleringsbrev för 2020 framgår även att Arbetsförmedlingen ska samverka med kommuner och Delegationen för unga och nyanlända till arbete i att genomföra så kallade lokala jobbspår och i arbetet med införandet av det så kallade intensivåret.

På regeringens vägnar

Eva Nordmark

Cecilia Ragnarsson

Kopia till

Delegationen för unga och nyanlända till arbete

Folkbildningsrådet

Företagarna

Försäkringskassan

Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen

Landsorganisationen i Sverige

Länsstyrelsen i Kalmar län

Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige

Statens Skolverk

Svenskt Näringsliv

Sveriges akademikers centralorganisation

Sveriges Kommuner och Regioner

Tjänstemännens centralorganisation